

«η καμπανελλόπετρα»

Αναστάσης Μαδαμόπουλος. μικρές εκδόσεις 2017

Παρουσίαση από την Αγγελική Ρόππα

Αγαπητοί φίλοι,

A) Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και πρόκληση παράλληλα η ιδέα του Τάσου να μελετήσουμε και να σας παρουσιάσουμε απόψε την καινούρια του δημιουργία, την Καμπανελλόπετρα.

Αναπόφευκτα, υπάρχουν 2 δυσκολίες: η βαθιά συναισθηματική σχέση που μας συνδέει και η φιλολογική ιδιότητα, που επηρεάζουν την κρίση.

Ωστόσο, τηρώντας μία απόσταση ασφαλείας θα ήθελα να σας παρουσιάσω την Καμπανελλόπετρα από την οπτική του αναγνώστη, που προσεγγίζει το πεζό και ποιητικό έργο αυτό του Τάσου, τις σκέψεις που γεννά και τη διάθεση που αποκομίζει από την ανάγνωση.

Ο αναγνώστης-επισκέπτης του έργου του Τάσου έρχεται αντιμέτωπος με τα απλά, τα καθημερινά και με τα ανεξήγητα. Αυτά που αναδύονται από την ευαίσθητη ψυχή και τις αναζητήσεις του δημιουργού και διοχετεύονται προς κάθε κατεύθυνση.

Τα κείμενα του Τάσου προσπαθούν να αλαφρώσουν όσα μας φορτίζουν, να ξορκίσουν όσα μας φοβίζουν και μας πληγώνουν, να προβάλουν όσα μας φορτίζουν και τρέφουν την ελπίδα.

Είναι κείμενα που μας αγγίζουν, γιατί μας αφορούν.

Γιατί στο τέλος του ταξιδιού, που έλαχε στον καθένα μας, στις αποσκευές έχουμε κρατήσει απώλειες, χαρές, διαψεύσεις, απελπισίες, ελπίδες...

Η μνήμη και η λήθη αντιμάχονται σε έναν αγώνα αδυσώπητο. Αυτή η ατμόσφαιρα είναι κυρίαρχη στα κείμενα του Τάσου.

Αβέβαιη η αίσθηση που αφήνουν, αν τελικά η ζωή είναι μία νίκη ή μία ήττα, μία άβυσσος ή ένα ξέφωτο, μία σκλαβιά ή μία ελευθερία.

Ο αναγνώστης θα αποφασίσει...

Και αυτή η ταλάντευση είναι το κέρδος...

Β) Δημιουργικά ρεύματα αρδεύουν γόνιμα τις ευαίσθησιες του δημιουργού και γεννούν κείμενα που συνδυάζουν: ημερολόγιο και στοχαστική διάθεση, λυρική έξαρση και ρεαλισμό, χιούμορ, κατάδυση στο χώρο του υποσυνειδήτου, εξομολόγηση, υπαρξιακή αγωνία «για το μετέωρο νόημα».

Υπνοβάτης και σχοινοβάτης τολμηρός ακροβατεί μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας.

Με υπομονή και μαστοριά δίνει σάρκα και οστά στις ιδέες του. Και ανάλογα με το υλικό, κάθε φορά, άλλοτε υφαίνει με τα νήματα, άλλοτε ζωγραφίζει, και τώρα, με τις λέξεις, δημιουργεί τα κείμενά του.

Ανασύρει από τα πλούσια κοιτάσματα της φιλολογικής του παιδείας θησαυρούς μοναδικούς και τους αξιοποιεί, όπως οι ψηφίδες σε ένα ψηφιδωτό, που η καθεμία έχει τη δική της θέση στη σύνθεση.

Η θεματολογία του, κατ' αρχάς, αντλείται από τα απλά, τα καθημερινά, τα ανθρώπινα, ιδωμένα με παιγνιώδη διάθεση.

Το όνειρο: αποκτά κυρίαρχο ρόλο «όλα εκκινούν από τα όνειρα» και αποκτούν υπόσταση στην πραγματικότητα. Ακόμα και το γερασμένο όνειρο δεν παραλείπει να του γελά. Μέσα στο φως αγγίζει και τους άλλους, αλαφρώνει τα βάρη της ψυχής, δρα λυτρωτικά, ακόμα και ως εφιάλτης.

Η μνήμη: τροφοδοτεί την ευαισθησία, άλλοτε όμως γίνεται βασανιστική και «κακοφορμίζει πληγές», που ο χρόνος επουλώνει.

Ο χρόνος: ένα ταξίδι, μία ροή διαρκής.

«Φορτώνομαι με παρελθόν, παρόν και μέλλον» και με διάθεση απολογητική: «ζωή ολόγιومه με παρελθόν, παρόν και μέλλον».

Η βαθιά υπαρξιακή αγωνία: για τη φθορά και την αναπότρεπτη μοίρα του ανθρώπου σαν ένα βύθισμα μέσα από τον προθάλαμο του ύπνου, με επίγνωση και σοφία.

Η απώλεια: μέσα στο ζοφερό τοπίο της νέκυιας πρωταγωνιστούν οι χαμένοι φίλοι. Ένα υπέροχο λαϊκό μοιρολόι, στο οποίο σε αντίστιξη με τον ελεγειακό τόνο αναδεικνύεται και η ομορφιά τηςζωής.

Η Επιστροφή στην παιδική ηλικία: της ανεμελιάς και της αθωότητας.

Η μοναξιά και η συντροφικότητα:

«Στην κάμαρα της μοναξιάς μου..»

«Εμπιστεύομαι την ύπαρξή μου..»

Και αλλού: Μία συνομιλία τρυφερή με το αγαπημένο πρόσωπο:

«Η θέρμη της αγάπης σου, το προφίλ του γαλήνιου προσώπου σου..»

Και το πιο σημαντικά ο δυισμός: σώμα παγιδευμένο, ψυχή να ταξιδεύει ελεύθερη στο φως διεκδικώντας το αίτημα για αιώνιο ουρανό.

Όλες οι υπαρξιακές αγωνίες συνυφασμένες αρμονικά σε έναν πολύχρωμο ιστό..

Γ) Η ατμόσφαιρα και η αίσθηση που αφήνουν στον αναγνώστη τα κείμενα κυμαίνονται:

Αλλού μελαγχολική και απαισιόδοξη:

«Αφώτιστες αίθουσες της ζωής...» «Απόκρημνο και αδιάβατο του ύπνου μου φαράγγι...»

«Ανυπεράσπιστα τα μύχια...».

Και σε πλήρη αντίθεση η ελπίδα και το φως:

«Το ολόφωτο εργαστήριο των ενυπνίων...»

«Λαμπερή ανατέλλει η ημέρα και πάλι...»

Η ελπίδα και η διάψευση, το φως και το σκοτάδι, το σκιερό δάσος και το ξέφωτο, οι σιωπές και οι αγωνιώδεις κραυγές, οι χαρές και οι απώλειες...

Όλα μαζί ξυπνούν μέσα μας το βαρύ φορτίο της ανθρώπινης συνθήκης, αφήνοντας ρωγμές που διαπερνά το φως αδυσώπητο.

«Ο ύπνος δολιοφθορέας ανοίγει τρύπες ολονυχτίς κάθε απαγορευμένο ελευθερώνοντας»

Δ) Επειδή για την πρόσληψη και τη συγκίνηση που πηγάζει από ένα κείμενο το έναυσμα είναι οι λέξεις, ο Τάσος στο οπλοστάσιο του διαθέτει μία γλώσσα ανατρεπτική, που απελευθερώνει συνειρμούς, με τολμηρούς συνδυασμούς λέξεων, με κυρίαρχο το ρόλο του ουσιαστικού που υποστηρίζεται από τα επίθετα: «Χάνω το πολυπόθητο ποντοπόρο του ύπνου»

«Ο τυχερός δύτες θα ανασύρει το παράδοξο πομπήϊανό σύμπλεγμα μας»

Κάποια δίστιχα θυμίζουν με τη πυκνότητά τους αποφθέγματα ή επιγράμματα:

«Σε αρπαχτάρι ύπνου

Χωρίς κουρελάκι λευκό»

Έντονο είναι και το **εικαστικό στοιχείο** με αλληπάλληλα πλάνα και εκπληκτικές στη σύλληψη τους εικόνες που ενεργοποιούν όλες τις αισθήσεις (ακοή, όραση, αφή).

«στου ύπνου τα αετώματα με ονείρου ανελκυστήρα»

«απασφαλίζονται οι κλειδαριές από το θησαυροφυλάκιο της ψυχής - αναδύονται ατάκτως - βίαιο μάγμα...» ή

«ανάστροφες απλωτές σε αθωότητας κολπίσκους».

Για επίλογο

Διαβάζοντας τις σελίδες του τετράπτυχου της Καμπανελλόπετρας σε κάποιες στιγμές αισθάνεσαι ότι αντλείς από μία πηγή αισθητικής απόλαυσης...

Άλλοτε αναβρύζει μία φλέβα ζωής που πάλλεται από τις αγωνίες για τα απλά και για τα ανεξιχνίαστα - αυτά που ξορκίζουμε ή αυτά που βλέπουμε κατάματα - και με επίγνωση προχωρούμε...

Τελικά, η δημιουργία του Τάσου (με τις λέξεις, τα σύμβολα, τις συμπυκνωμένη ευαισθησία, τους συνειρμούς) μοιάζει με έναν ιστό σύνθετο, περίπλοκο, οργανικά δεμένο με τη ζωή.

Και αν ο πεζός και ποιητικός λόγος είναι «μία εκθαμβωτική πλάνη», όπως εύστοχα παρατηρεί ο ποιητής, τότε από όλες τις πλάνες μας είναι η πιο αληθινή και η πιο αναγκαία.

Μάλιστα, σε εποχές δύσκολες, όπως η σημερινή, χρειαζόμαστε την εσωτερική ενατένιση με αξιοπρέπεια και ελπίδα. Ο λόγος, και εν προκειμένω η γραφή του Τάσου, έχουμε ανάγκη να μας λυτρώσει, να μας παρηγορήσει, να μας συμπαρασύρει σε τόπους οικείους, συμπλέκοντας το τραγικό της ζωής με το φως που χρειάζεται...

ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΜΕ!

«η καμπανελλόπετρα»

Αναστάσης Μαδαμόπουλος. μικρές εκδόσεις 2017

Παρουσίαση από τον Θανάση Ρόππα

Αγαπητοί φίλοι της ποίησης και της τέχνης του Τάσου,

Για μια ακόμη φορά ο Τάσος έρχεται να μας εκπλήξει ευχάριστα με τη νέα του ποιητική δημιουργία, την Καμπανελλόπετρα. Πρόκειται για εκπλήξεις ύφους, γλώσσας, δομής, νοημάτων και τίτλου.

Ευρηματικός, ευφυής τίτλος. Καμπανελλόπετρα - ακούμε τον ήχο της λέξης και βλέπουμε την εικόνα της - είναι η επίπεδη πέτρα που στο ένα της άκρο ήταν δεμένη με σχοινί στη βάρκα και την κρατούσαν οι φημισμένοι Συμιακοί δύτες για να καταδυθούν με ασφάλεια στο βυθό των θαλασσών για να αλιεύσουν τα σφουγγάρια. Έτσι και η ποίηση του Τάσου ως πυξίδα, ως έρμα μας ταξιδεύει σε άγνωστους και ανεξερεύνητους βυθούς και σε ουράνιους θόλους και σε λιμένες πρωτοϊδωμένους με κείμενα θελκτικά, πεζά και ποιητικά.

Στην αρχή μας υποβάλλει την αίσθηση πως ένας ξωμάχος, που πέρασε τη νιότη του ως δεινός ψαράς και βουτηχτής, αφηγείται κάποια απομεσήμερα και μας γοητεύει σε κάποια αμμουδιά του Ομήρου ή σε κάποιο καφενέ της Σύμης. Του νησιού « ού έθέσπισε » τον δημιουργό της καμπανελλόπετρας και αποτέλεσε τη γη της επαγγελίας του και της Ευαγγελίας του.

Μας παραδίδει κείμενα δουλεμένα με τέχνη απaráμιλλη καλαφατίζοντας σώματα ποιητικά και πεζά. Με επιδεξιότητα καταδύεται σε ύπνο, σε ενύπνια, σε αϋπνία και σε άπνοια -έτσι επιγράφει τα τέσσερα μέρη της συλλογής του- μας οδηγεί σε σημαίνοντα της ύπαρξης, σε βιώματα, σε πάθη και πόθους αφορμώμενος απ' όσα του προκαλούν δέος , δηλ. την ανυπαρξία, τη φθορά, την τελευταία του βίου,

το αναπόφευκτο του θανάτου, θέμα που διαχρονικά αποτελεί βασικό μοτίβο και αντικείμενο στοχασμού στην καλλιτεχνική δημιουργία.

Είναι αδύνατο να λειτουργήσω ως αντικειμενικός και ψυχρός παρατηρητής της Καμπανελλόπετρας, γιατί η σαραντάχρονη γνωριμία, φιλία, κουμπαριά, τα τερψιλαρύγγια γλέντια, οι αγωνίες και οι αγώνες για τα παιδιά μας και η απέραντη εκτίμηση για το πολυσχιδές έργο του Τάσου δυσχεραίνουν αντικειμενικές φιλολογικές αποτιμήσεις.

Η Καμπανελλόπετρα περιέχει πεζά κείμενα και ποιητικά, μια σύζευξη απόλυτα εναρμονισμένη με τη θεματική του έργου. Τα πεζά με έντονο ποιητικό χαρακτήρα αποτελούν το υπόστρωμα των ποιητικών κειμένων, ή καλύτερα το διάδρομο απογείωσης των ποιημάτων.

Ας παρακαλουθήσουμε τις συντεταγμένες των κειμένων

A. Τοπιογραφία.

Κέντρο του κύκλου η Σύμη «έχω κληρονομήσει μαζί με το σπίτι της Σύμης και μια καμπανελλόπετρα»(7). Στον καρυδένιο κομό της σάλας (7). Σε πλατύ μοναστηριού της Σύμης πίνοντας εκείνον τον μοναδικό καφέ με συνοδεία βουτυρένιο κουλουράκι (42). Σύμη, άπνοια στη Μαραθούντα (75).

Ταξιδεύει στο κατάστρωμα αιγαιοπελαγίτικης άγονης γραμμής (26), Στη Σύρο με ξυπνά η ανελέητη αλυσίδα της άγκυρας (26).

Η μνήμη όμως φτερουγίζει και στην περίοδο της στρατιωτικής του θητείας στον ποταμό **Ασωπό, στο νότιο φυλάκιο της γέφυρας**. Τη γέφυρα αυτή τη βλέπαμε και μεις απ' το χωριό μου, την Οίτη Φθιώτιδας, κρυμμένη σε μια βαθιά χαράδρα που προκαλεί δέος. Επίσης περιδιαβαίνει στην **Αθήνα, μεσάνυχτα στο ιστορικό κέντρο** ως παρατηρητής και στοχαστής.

B. Σκηνές παλιάς ζωής και καθημερινότητας.

Αναθυμιάται το πέτρινο πλατύσκαλο, τη μικρή αυλή της χαρουπιάς, τον παχύ ίσκιο της συκιάς, **σκαρφαλώνει στα ψηλά να φτάσει τα κεράσια, παίζει κρυφτό και τρυπώνει σε απίστευτες κρυψώνες.**

Με απaráμιλλο χιούμορ μας μεταφέρει σε κουρείο της Αθήνας, ενώ ο ύπνος τον φλερτάρει **από τα τρυφερά ακροδάχτυλα** που θωπεύουν το ασκεπές της κεφαλής, ακούει **νεόκοπες επιτυχίες του πενταγράμμου** και **σπασμένες φράσεις από πελάτες.**

Σε σταθμό του ΗΣΑΠ μια γηραιά κυρία τείνει το φυλλάδιο «ΞΥΠΝΑ», εξαιρετική και παιγνιώδης αντίθεση με την αγρύπνια του ποιητή. Ακόμα και στο camping έξοχος αυτοσαρκασμός **όμως το μικροκλίμα του εγώ τοξικό σε σάκο ύπνου (6 5).**

Ο γενέθλιος τόπος και τα παιδιακίσια λημέρια έχουν την τιμητική τους **«αναμετριέμαι με τους καλοκαιρινούς συντρόφους μου στις παραλίες του Πειραιά»** «τις εναγώνιες μπουρμπουλήθρες», «πρόσμενα τη νεράιδα, το κορίτσι της απέναντι πόρτας να καταφτάσει υποβρυχίως με το φιλί της ζωής να μου ρουφήξει όλο το διοξείδιο και να φουσκώσει τα άδεια πλέον πνευμόνια μου με αρωματικό αέρα όπως τις τσικλόφουσκές της». **(αφιερωμένο στις χαριτόβρυτες κυρίες και δεσποινίδες της αποψινής συνάντησής μας. Ζηλεύει κανείς ακούγοντας τις μύχιες επιθυμίες;)**

Ο εργασιακός βίος σε αντίστιξη με τις πνευματικές παρορμήσεις δεν αφήνει ανεπηρέαστη την έμπνευση: Διπλοθεσίτης: «τις μέρες μαθητής στις αφώτιστες αίθουσες της ζωής, τις νύχτες σπουδαστής στο ολόφωτο εργαστήριο των ενυπνίων» «εργαζόμενος αδιαλείπτως σε δυο δουλειές για πολλά εικοσιτεράωρα»(3 7).

Γ. Μυθολογικά στοιχεία

Προσφιλές πεδίο έμπνευσης η μυθολογία: Στην πρώτη θέση ο Λαβύρινθος και η Αριάδνη. Ακολουθούν οι μαντικοί χρησμοί, τα Τάρταρα, ο αετονύχης Δαίδαλος, ο Μορφέας, η άρπυια, οι Λωτοφάγοι, ο Άτλας. Επίσης η ομηρική Νέκυια όπου **οι χαμένοι φίλοι συνάζονται και ζητούν τα ονόματά τους**. Έξοχα αξιοποιεί ο Τάσος τα στοιχεία αυτά ως σύμβολα .

Δ. Τέχνες.

Η πολυσχιδής δραστηριότητα του ποιητή (ζωγραφική, υφαντική, κοσμήματα, τεχνήματα) είναι εμφανής: Τα όνειρά μου τα επιζωγραφίζω αργότερα στο λυκαυγές, προσθέτω μουσική, μοιράζω στους ήρωες λόγια, δυναμώνω ή χαμηλώνω τον φωτισμό, τα όνειρά μου είναι ασπρόμαυρες άπαιχτες ταινίες βωβού κινηματογράφου(41).

Ονειρεύομαι πως περνάω απέναντι σ' ένα απέραντο χωράφι με ανθισμένα ηλιοτρόπια, όπου καταμεσίς του ο Βαν Γκόγκ ανακατεύει εκστατικός κίτρινα και ώχρες στην ιερή παλέτα του.

Βλέπω τον Οδυσσέα Ελύτη να συλλέγει στο σμαραγδί ημίφως του βυθού εικόνες με θαλάσσιες ανεμώνες και ανθισμένα κοράλλια.

Επίσης αναδύονται δημιουργικά μορφές από τον Σολωμό, τον Γκαίτε...

Δεν επιθυμώ να σας κουράσω άλλο. Πιστεύω ακράδαντα πως ο Τάσος, μας παραδίδει ένα έργο ώριμο, στοχαστικό, απολαυστικό στην ανάγνωσή του. Ο αναγνώστης θα γίνει εύκολα κοινωνός του παλμού της ποίησης, με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου.

Σας ευχαριστώ.